

Google wint lang lopende auteursrechtenzaak over JAVA code

Na een juridische strijd van meer dan 10 jaar heeft het [Amerikaanse Supreme Court](#) geoordeeld dat Google geen inbreuk maakt op de auteursrechten van Oracle bij het overnemen van delen van de Java API code omdat er sprake is van fair use. Google ontkomt daarmee aan een miljardenboete. Dat is fijn voor Google, maar deze uitspraak betekent niet dat softwareontwikkelaars API code in alle gevallen zomaar over kunnen nemen.

Wat heeft Google gedaan?

Bij de ontwikkeling van Android verwerkte Google Java code in het mobile besturingssysteem. Java is een bekende programmeertaal. Dit was aantrekkelijk voor ontwikkelaars van apps die bekend zijn met deze taal. Daarbij nam Google slechts een klein deel over en wel zo'n 11.500 regels code, dat is 0.4 procent van JAVA SE (Standard Edition). Google had wel geprobeerd een licentie te krijgen van de voorganger van Oracle, Sun Microsystems, maar die onderhandelingen waren stuk gelopen. Kort nadat Sun was overgenomen door Oracle, klaagde Oracle Google in 2010 aan vanwege inbreuk op de auteursrechten op de Java code. Er volgde een jarenlange juridische strijd.

Auteursrechten op software

Auteursrechten zijn rechten op een creatieve prestatie. De maker van een werk heeft het exclusieve recht op openbaarmaking en verveelvoudiging van zijn werk. Dat betekent dat een ander zijn creatie niet zonder toestemming mag gebruiken¹. Een werk waarop auteursrecht ligt, kan van alles zijn, een boek, een schilderij, maar ook een computerprogramma. Bepalend is of het werk origineel is en de maker creatieve keuzes heeft gemaakt. Bij het schrijven van een boek maar ook bij het ontwerpen van een huis worden er duidelijk creatieve keuzes gemaakt. Echter als die keuzes worden bepaald door de functionaliteit dan is er geen sprake van creatieve keuzes en wordt een creatie niet beschermd door het auteursrecht. Op een inhoudsopgave van een boek ligt bijvoorbeeld geen auteursrecht want deze is niet samengesteld op basis van creatieve keuzes maar is louter functioneel, deze verwijst naar de betreffende bladzijden in het boek.

Broncode van een softwareprogramma wordt beschermd door het auteursrecht mits er creatieve keuzes zijn gemaakt. Dat is meestal het geval. Elke programmeur zal code anders schrijven, net als iedere schrijver andere woorden kiest en een verhaal vertelt op zijn eigen wijze. Functionaliteiten in software, zoals de functionele aspecten van een gebruikersinterface (user interface) vallen echter niet onder het auteursrecht op dat programma en is pas beschermd als het ontwerp zelf creatief en origineel is².

Auteursrechten op API

Google heeft in deze zaak een deel van de API overgenomen uit de Java code waar Oracle rechthebbende van is. Een [API ofwel application programming interface](#) is een koppeling die een connectie tussen programma's maakt waardoor allerlei gegevens uitgewisseld kunnen worden, dus een manier waarop applicaties met elkaar kunnen praten. Bij het woord 'interface' wordt vaak gedacht aan de user interface, het deel van de applicatie dat de gebruiker ziet, maar daar gaat het bij een API nou juist niet om.

¹ Verveelvoudigen en openbaar maken

² Europese Hof van Justitie 22 december 2010, C-393/09, ECLI:EU:C:2010:816, NJ 2011/289 (Softwarova)

Je zou kunnen zeggen dat een API functioneel is, zoals een inhoudsopgave die een koppeling maakt met de hoofdstukken uit een boek en zoals een menu in een applicatie koppelt naar bepaalde pagina's, en er daarom geen auteursrechten op liggen. Als er geen auteursrechten liggen op de API maakt Google geen inbreuk door deze te kopiëren.

Er is jarenlang geprocedeerd over de vraag of er auteursrecht ligt op de API van Java. Nadat een lagere Amerikaanse rechter oordeelde dat dat niet het geval is omdat er geen sprake is van creatieve keuzes en het functiedecaraties zijn vergelijkbaar met een inhoudsopgave, en je in software vaak dingen maar op één manier kunt uitdrukken, oordeelde in 2014 het Amerikaanse Hof dat er wel auteursrechten op de API liggen. Er is volgens het Hof wel degelijk sprake van creatieve keuzes door de structuur, volgorde en de organisatie van de API packages. Als Google deze overneemt maakt ze inbreuk op de auteursrechten van Oracle.

In Amerika is het auteursrecht op [methods of operations](#) uitgesloten maar de manier waarop je die methode van opereren vormgeeft kan wel auteursrechtelijk beschermd zijn, behalve als dat maar op één manier mogelijk is, dan is auteursrecht uitgesloten. En in het geval van de Java API waren er meerde manieren dus is het auteursrecht niet uitgesloten.

In Europa ligt dat anders. In de [SAS zaak](#) werd door het Europese Hof van Justitie bepaald dat de functionaliteit geen deel uitmaakt van de beschermde code. Het Hof ziet de programmeertaal in het SAS-script slechts als onderdeel van die functionaliteit, waardoor de door SAS ontwikkelde programmeertaal evenmin beschermd is. Als de functionaliteit van een computerprogramma auteursrechtelijk zou kunnen worden beschermd, zou bovendien de mogelijkheid worden geboden om ideeën te monopoliseren ten koste van de technische vooruitgang en de industriële ontwikkeling.³

Nadat de Amerikaanse rechter in hoger beroep oordeelde dat er dus wel auteursrechten liggen op de API, werd de zaak verwezen naar een andere rechter om te oordelen over een ander argument van Google en dat was, *dat het toegestaan is om de API te kopiëren op grond van fair use en er daarom geen sprake is van inbreuk*. Fair use is te vergelijken met de Nederlandse en Europese beperkingen op het auteursrecht op grond waarvan het is toegestaan dat beschermd werk wordt overgenomen, zoals bijvoorbeeld het overnemen voor eigen gebruik of het recht om te citeren.

Fair use

Het Amerikaanse auteursrecht kent als uitzondering op het auteursrecht "fair use". Dat betekent dat een werk gebruikt mag worden mits dat gebruik maar "eerlijk" (billijk) naar de rechthebbende toe is. Daarbij wordt per geval getoetst aan een aantal criteria waaronder het doel en karakter van het gebruik, de omvang van de overname en het effect op de markt. Dit zijn open normen terwijl in Nederland en Europa een gesloten systeem bestaat van beperkingen. Op basis van de toetsing van deze open normen heeft het Amerikaanse Supreme Court uiteindelijk de strijd beslecht en definitief geoordeeld dat er sprake is van fair use omdat Google maar beperkte delen heeft overgenomen en alleen de API die ze echt nodig heeft en het niet gezorgd heeft voor verlies van omzet bij Oracle. Aangezien Oracle niet in de smartphonemarkt actief is, concurreerde Android niet met Java SE.

Gevolgen van de uitspraak

Google kan opgelucht ademhalen. Oracle is uiteraard niet blij met de uitspraak. Dorian Daley van Oracle schrijft [in een verklaring](#) dat Google Java heeft gestolen en de uitspraak de marktmacht van Google alleen maar groter maakt en dit het bewijs is van de oneerlijke machtsverhoudingen in de

³ arrest SAS/WPL, punten 40 en 41

technologiewereld. Kent Walker van Google noemde de uitspraak in zijn [tweet](#) 'een overwinning voor innovatie en computing'. Java vormt een belangrijke sleutel voor het ontwikkelen van softwarecodes. Die sleutel aan één bedrijf toevertrouwen zou dat bedrijf te machtig maken in de software-industrie, luidt het standpunt van de tech-gigant. En inderdaad, te strenge auteursrechtenbescherming zou de ontwikkeling van nieuwe software die voortbouwt op oudere producten ontmoedigen. Maar aan de andere kant zullen bedrijven geen grote bedragen investeren in de ontwikkeling van nieuwe producten als die niet beschermd zouden worden door een sterke auteursrechtenbescherming. Dit is en blijft het speelveld en het spanningsveld bij de bescherming van creaties door middel van intellectuele eigendomsrechten.

En wat betekent dit voor andere bedrijven? Een overwinning voor Oracle zou de praktijk van reverse engineering onmogelijk hebben gemaakt. Reverse engineering is het onderzoeken van een product om daaruit af te leiden wat de eisen zijn waaraan het product probeert te voldoen, of om de precieze interne werking ervan te achterhalen. Bij software wordt geprobeerd om de broncode van de software te achterhalen. Een methode daarbij is om de broncode uit elkaar te trekken en alleen de functionaliteiten te gebruiken die wenselijk zijn. Dat laatste zou, als Oracle had gewonnen, niet meer toegestaan zijn.

De overwinning van Google werd dus met enthousiasme onthaald⁴. Maar er moeten ook kanttekeningen geplaatst worden. Naar Amerikaans recht ligt er auteursrecht op de API. Weliswaar is een beroep op fair use mogelijk maar dit wordt per geval bepaald aan de hand van open normen. Het is daarmee nog niet duidelijk in hoeverre het gebruik van API van derden toegestaan is op grond van het Amerikaanse recht. Dit heeft een negatief effect op interoperabiliteit. Veel innovatieve softwaredienstverleners opereren vanuit de VS en zijn met hun contracten georiënteerd op de VS en die zullen zich niet zomaar aanpassen aan de Europese normen, waar er geen auteursrechten op functionaliteiten liggen. Als API's auteursrechtelijk beschermd zijn en aan licentiëring onderhevig zijn, en het onduidelijk is onder welke voorwaarde het gebruik op grond van fair use toegestaan is, kan dit wellicht beter worden vermeden voor projecten om later niet tegen onvoorziene kosten aan te lopen. Kunnen softwarebedrijven daarom misschien niet beter overstappen naar open source-talen om dit te voorkomen? Er zijn nog veel onduidelijkheden in de praktijk en gelijksoortige rechtszaken zijn in de toekomst dan ook niet uitgesloten.

⁴ <https://business.techpulse.be/nieuws/270337/google-wint-rechtszaak-tegen-oracle-rond-broncode-android/>